19.10.2021

TaV@eduskunta.fi

Eduskunnan talousvaliokunnan lausuntopyyntö asiassa HE 151/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kaupparekisterilain ja yritys- ja yhteisötietolain 4 §:n muuttamisesta

Digi- ja väestötietoviraston lausunto

Digi- ja väestötietovirasto (DVV) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. DVV ottaa ehdotettuun sääntelyyn kantaa sähköisen asioinnin edellytyksiin liittyen. Muilta osin DVV:lla ei ole lakiehdotukseen enemmälti lausuttavaa.

Esitetyn sääntelyn konkreettinen vaikutus rajat ylittävän asioinnin helpottamiseksi ja viranomaisten työn nopeuttamiseksi ja / tai vähentämiseksi voi jäädä toistaiseksi vaatimattomaksi. Tämä johtuu siitä seikasta, että kansainvälisesti ei ole vielä ratkaistu niitä ongelmia, joita liittyy rajat ylittävään sähköiseen tunnistamiseen ja sitä kautta kykyyn hyödyntää sähköisiä asiointipalveluita.

Sähköinen asiointi ja tietojen automaattinen käsittely edellyttää henkilön tunnistamista jollain luotettavalla tavalla. Mikäli asioivalla henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta, hän ei pysty tunnistautumaan asiointipalveluihin. Jos taas suomalainen henkilötunnus on, mutta henkilö käyttää ulkomaalaista tunnistusvälinettä, ei suomalaista henkilötunnusta saada käyttöön asiointipalvelussa, jolloin henkilöä ei voida yksilöidä. ”Henkilötunnuksettomat” henkilöt taas eivät pysty käyttämään eikä tai heidän tietojaan ei voida hyödyntää automatisoiduissa käsittelyprosesseissa, tai se on mahdollista vain osittain. DVV:n näkökulmasta ja esitetyn sääntelyn osalta haaste koskee erityisesti suomi.fi asiointivaltuuspalvelua, joka ideaalitilanteessa (suomalaisilla henkilötunnuksilla yksilöityjen henkilöiden käyttäessä suomalaisia vahvan tunnistuksen välineitä) tarjoaa automatisoidun puolesta asioinnin valtuuden varmistamisen palvelun.

Yllä todettua rajat ylittävän sähköisen tunnistamisen perustavaa laatua olevaa ongelmaa, eli automaattisen käsittelyn edellyttämän henkilötunnisteen puuttumista, ei luonnollisestikaan voida ratkaista käsillä olevan kaupparekisteri- tai yritys- ja yhteisötietolain muuttamisen puitteissa. Valtiovarainministeriössä on kuitenkin käynnissä kaksi kehityshanketta ulkomaalaisten identiteetinhallintaan ja sähköiseen asiointiin liittyen: digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hanke sekä henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista koskeva hanke. DVV on kummassakin hankkeessa mukana toteuttavana organisaationa. Hankkeissa kehitetään ratkaisua, jolla suomalaisten viranomaisten kanssa asioiville saadaan suomalainen tunnistusväline ja suomalainen henkilötunnus, tai sitä tulevaisuudessa vastaava henkilökohtainen tunniste, jota voidaan käyttää henkilön yksilöintiin automatisoidun asiankäsittelyn puitteissa. Tämä ratkaisu ja sillä tavoiteltu vaikuttavuus on kuitenkin vielä vuosia kestävän kehittämispolun päässä. Niin palvelun kehittäminen kuin sen ylläpitäminen vaatii jatkuvaa rahoitusta, joka on vielä ratkaisematta.

Digi- ja väestötietovirasto

Jalonen
Aino
912056303

Digitaalinen allekirjoittaja: Jalonen Aino 912056303

Aino Jalonen
Ylijohtaja

Kallio
Noora
911551379

Digitaalinen allekirjoittaja: Kallio Noora 911551379
Päiväys: 2021.10.19 10:11:18 +03'00'

Noora Kallio
Lakiasiainjohtaja